

Ad~avane!

Cuadernos Españoles
de Cultura Idista

Ofical Organo dil
Hispan Ido-Societo

Decembro 2018

Numero 28

Omno povas esar plu simpla.
Lernez l'internacional linguo IDO

Fundada en el año 1927 para la propaganda
de la lengua internacional IDO.

Editas: Hispan Ido-Societo

Redaktero: José Mª Rodríguez

Apartado de Correos 3142

E-14080 Córdoba (Hispania) idosocietohispana@ono.com

Kun-laboris en ca numero:

Gonçalo Neves

Antonio Martínez

I N D E X O

Renkontri, un eventis altra ne	3
Hispana Idala Niuzi	5
Humuro	6
Ka skripteri darfis enduktar nova vorti?	
La kazo da Andreas Juste	7
La Mustacha Sporni.....	13
Recenso dil libro: <i>Esperanto ed Ido. Diferanta</i> <i>voj adsur Parnaso</i>	15
Gramatikala Pagino	18
Nia Pioniri: <i>Pablo de Ballester Convallier</i>	21
Poezio	24
Vortala Distraktilo	28
Solvuri dil pasinta distraktili	30
Vortaro pri Zodiako.....	31

RENKONTRI, un eventis, altra ne.

En la lasta numero di nia revuo, ni anuncis l'organizado di renkontro dil hispan idistaro. Per la jokoza nomo *Idala Paella* nia skopo esis organizar mikra renkontro di ti, qui parolas nia internacional linguo, cirkum saporozza *Paella* en Valencia,

nam ibe habitas nia kar amiko José García, olima reprezentero dil Ido-movimento en Hispania e vivanta memoro dil idismo en nia lando. Regretinde, ni ne sucesis organizar ca evento. Maladeso di José García e la ne-posibleso voyajar di hispan amiko habitanta lontane, provokis la nihiligo di ta *Idala Paella* dum la dato unesme decidita.

Ma co ne signifikas ke la renkontro ne eventos. Kontree, Hispan Ido-Societo organizos ol tam balde kam posible, forsan dum printempo en la urbo Madrid, talmaniere onu faciligus la voyajo, e tale la parto-preno da omn interesati. Do, en la proxima numero dil revuo ed anke per interreto ni informos pri nova dato dil *Idala Paella*.

E se ni parolas pri renkontri, esas granda plezuro informar pri l'internacional Ido-konfero qua eventis en Septembro 2018 en la urbo Provins (Francia). Asistis 10 homi ek 5 landi, onu decidis imprimigar nova libri en Germania ed organizar la venonta Ido-renkontro en la urbo Wuppertal (Germania).

IDALA PAELLA
Valencia * Septembro 2018

*Asistanti a l'Ido-konfero qua eventis en Provins (Francia)
Septembro 2018*

HISPANA IDALA NIUZI

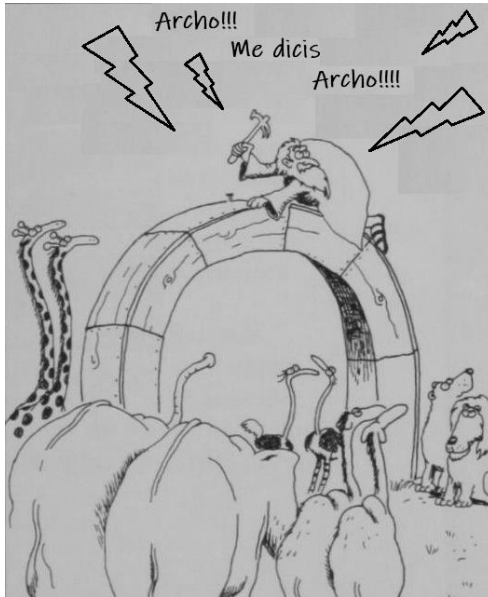
LA PRINCETO balde aparonta

En la yaro 2005 Fernando Tejón, olima membro dil Hispana Ido-Societo e redaktero dil revuo *Ad-Avane*, informis per ca revuo, ke lu tradukis la libro “*Le Petit Prince*” da Antoine de Saint Exupéry, aden l’internacional linguo kun la titolo “La Princeto”. La jenerozeso dil Sioro Tejón mem facis posibla lektar ta libro en la pagini dil revuo *Ad-Avane*, videz numero 9-esma (Mayo-Junio 2005).

Malgre la gratuita publisado dil verko, la tradukero ipsa ank informis pri la pronta aparado di surpapera edituro di la verko. Regretinde la tempo kuris, nia olima samideano livis l’idala movo, afero tote respektinda, e “La Princeto” restis nur en interreto kom pdf-libro.

Ma nun, kande nova *stabo* venis aden Hispana Ido-Societo, nia asociuro esas pronta ri-prenar ta anciena projekto e tale, ni informas, ke ante la proxima monato Aprilo aparos la surpapera edituro di “La Princeto” segun tradukuro da Fernando Tejón. Sur la venonta numero di nia revuo ni informos qual-maniere onu povas akquirar la libro.

Ofte literi esas tre importanta !

2018 ~ YARO *Andreas Juste*

*Unesma yaro-cento dil nasko dil maxim granda
poeto en ido-linguo*

**KA SKRIPTERI DARFAS
ENDUKTAR NOVA VORTI?****La kazo da ANDREAS JUSTE**

 José María Rodríguez Hernández (Hispania)

Andreas JUSTE repetas en sua libro “Ultima Versi” (1985), la vorti da Louis COUTURAT “*nul idioma esas pura*”. Tale, voyaji, migradi e komerco adportis ne nur richeso a la nazioni ma anke nova vorti a la lingui di ta populi. Ma, quod eventas relate internacional linguo? Ido-linguo havas kom bazo di sua lexiko la sistemo DEFIRS, per qua onu prenas vorti ek la maxim importanta lingui di Europa (germana, angla, franca, itala, rusa e hispana lingui). Ma, nova tempi e necesi povas aparigar nova vorti, do de-ube on devas prenar tala vorti?

JUSTE kritikas la tale nomita “puristi”, ti qui repulsas o ne acceptas uzskar vorti bazita sur stranjera vorti, precipue kande la vorti devenas del angla linguo e preferas uzar vorto bazita sur altri ja existanta en Ido. Se onu acceptus to, quod eventus nun relate vorti tote acceptita kom: *komputero, interreto, faxilo, stewardo, quark...*? Kad oli ne darfus enirar aden la vorto-libri di nia linguo segun la formo qua tote similas a la originalo en la angla linguo? Itere, la kreo di ta vorti okuris unesme en la angla linguo. Komprenende, ank Ido devas adoptar la angla origino di ta vorti, e co ja eventas en preska omna nacionala lingui. JUSTE

dicas, ke la migrado di vorti aden diferanta lingui esas tote ne-evitebla, on ne povas pozar barili kontre ta naturala fenomeno.

Komputero, faxilo e quark... *Nova vorti por nova inventi e deskovraji*

Ma JUSTE, kom skripto, mencias altra maniero por richigar l' idala lexiko. Lu parolas pri la yuro dil skripto, e mem di omna uzanti di nia linguo, enduktar en sua verki nova vorti o nova nekustumala gramatikala formi. La belga poeto dicas, ke co eventas en omna literaturi, quankam me opinionas ke co ne esas tote reala. Certe, en omna lingui -anciena e moderna- nova vorti aparas kande aparas anke nova inventi o deskovraji, ma en la kazo dil naturala lingui ne omna uzanti havas la yuro enduktar nova vorti. Komprenende co ne eventas en linguo kom Ido, ube skripteri e mem irga uzanto darfas pler importanta rolo en la developo dil linguo.

Itere, se onu parolas pri nacionala lingui, exemple la hispana linguo, Gabriel GARCÍA MÁRQUEZ, famoza kolumbia skriptero qua recevis Nobel-premio en la yaro 1982, okazione dil Unesma Kongreso dil Hispana Linguo (Zacatecas-Mexikia 1997), propozis chanjar la gramatiko dil hispana linguo, talmaniere onu supresus la litero H (sen sono en la hispana linguo); ne esus necesa skribar supersigni ed onu oblivius la diferenci inter la literi B e V, nam en la hispana linguo amba literi havas sama sono. Tamen, omna ca (e plusa) modifin propozata dal eminenta skriptero, lu ipsa ne sequis. Kontree, altra famoza skriptero en la hispana linguo Juan Ramón JIMÉNEZ, ricevinta Nobel-premio en la yaro 1956, chanjis kelka vorti en su libri, tale il uzis la vorto *reló*, vice *reloj* (horlojo) e lu uzis la litero J vice G en vorti kun sama sono, tale: *jente*, *antología* vice *gente*, *antología*. Malgre to, nul altra skriptero uzis ta nova vorti e mem la ofical Rejala Akademio dil Hispana Linguo konsiderus ta vorti, malgre uzata da importanta skriptero, gramatikal erori. Do, ne en omna lingui skripteri darfas propozar nova vorti o chanji en la gramatiko.

Juan Ramón Jiménez e Gabriel García Márquez, amba nobel-premiita, qui propozis kelka modifiki en la hispan-linguala gramatiko.

Ma co ne eventas en moderna lingui, Ido evas nur 111 yari. Dum la diskuti dil Delegaciono kelka membri, Otto Jespersen e Hugo Schuchardt, parolis pri la personal influo en la developo dil lingui. De la unesma momento dil nova linguo onu aceptis, ke vorti e gramatikala strukturi povus chanjesar pos propozo da skriptero. Tale, en la komenco di Ido-linguo omna parolanti darfis propozar nova vorti o chanji en la gramatiko, til yaro 1912, kande la Akademio decidis komencar stabilesa periodo e nul nova chanjon onu aprobus. Pose, en la yaro 1937 la Akademio unanime aprobis, ke idisti povus propozar nova vorti en la tereni cienciala e literaturala.

Do, se omna idisti darfas propozar nova vorti, la skripteri, ti qui laboras per vorti e gramatikala elementi, havas mem plusa yuro por agar tale. E qua nova vorti propozis Andreas JUSTE en sua libri? Nu, preske omna vorti propozata dal maxim granda poeto en l'internacional linguo serchas maxim perfekta deskripto en poezio. Tale:

- **d' vice di.** Onu devas memorigar, ke JUSTE tote ne prizis la existo di hiati, do il sempre evitis aparigar vokalo en la fino de vorto ed altra vokalo en la komenco dil sequanta vorto. Exemple:

*E libri e vortari d'irga sorti
a ni respondas nur per altra vorti.*

- **Ista vice Ica o Ca.** Sen-dubite ol esas la maxim risikoza ed avangarda propozo da Andreas JUSTE. Kom me dicis, la belga poeto tote ne prizis la hiati ed il sempre serchis la maxim apta maniero eliminar oli sur la texto.

*L'unesma esas ista nia mondo,
qua di Homaro esas la cirkondo.*

- **Jam vice ja.** Denove JUSTE trovas solvuro por evitar hiati.

*Linguo, di qua jam on anuncis morto,
Pruvas vivar per humuroza sorto !*

JUSTE anke enduktas nova vorti ne nur pro metrikala aferi en poezio:

- **ULTIMA**, se l'existanta vorto "*lasta*" signifikas: "qua esos pos omni cetera", "*ultima*" plu detaloze signifikas "qua ne sequesos da nexta, pos qua nula sama eventos". Ca vorton Marcel PESCH ja enduktas en sua "Diccionario de la 10.000 radiki di la linguo universala Ido", quankam asteriskizita, do ne oficala.

*E por finar per via metaforo,
Roma existos til l'ultim auroro.*

- **DOKTA**, erudita, posedanta multa savi.

*dialogar kun dokta diskutemi
pri serioz o pri frivola temi,*

- **PUBLISAR**, igar publika, ne per parolado ma per mashinala moyeni, exemple per imprimo por editala skopi.

*E kand en un libreto lu publisas
Ta kanti e poemi, qui ravisas,*

- **SEKULO**, yarcento en literaturala texti.
*Nam dil ambicio lin pikis la stimuli,
Por omnon destruktas suficis du sekuli,*

- **PLEZ**, abreviaturu dil imperativo o volitivo dil verbo *Plezar*.

*Vi, quaza filii di mea mento
Plez aceptar co do kom testamento.*

Konkluze, Ido-linguo esas moderna idiomo ube omni, itere o pluse anke skripteri, darfas propozar nova vorti, mem se tala vorti mencionas kozi ja existanta. Esos la tempo e la konstata utiligado, o ne, la supra judikisto qua decidus ka la vorto darfas enirar aden la vortaro o kontree.

2018 esis la yaro “Andreas Juste” (1918-1998)

On povas dicar, ke Andreas Juste esis la maxim granda poeto en la internacionalo linguo Ido, idiomo quan lu deskovris cirkum la fino dil yari 40-esma.

Lu esas autoro di nombroza teksti: originala poemi, odi e kanti poeziala, esayi pri interlinguistiko, originala fabli e libro-metodo por france-parolanti. Lu anke tradukis granda europana poeti. En la yaro 1972 lu recevis l’ora medalio ye la Poeziala Premio dil Europana Uniono.

Itere, finis la yaro “Andreas Juste” e nun quo? De *Ad-Avane* ni lanchas la propozo publisar en unika volumo omna poeziala verki dal ne-obliviebla belga skriptero.

Quon Vu opinionas pri co?

LA MUSTACHA SPORNI

 Gonçalo Neves

Sporni esas ne nur la konocata pikili metala muntita an la taloni di kavalkero, quin lu uzas por stimular sua kavalo od altra kavalkajo. Li esas anke la pintatra ungli an la tarsi di certena uceli, exemple, di hanuli.

Imajo pri ta superba plumozo venis a mea kapo homatine, kande me haltis an autobuso-staciono por observar viro. Alta-statura, robusta, envelopita en dika paltoto, il stacis plu vertikale ed aplombe kam la vitra parieti dil halteyo. Lua sinistra manuo reposis en posho dil paltoto, ma per la dextra il vigoroze manuagis sua longa mustacho¹ inter la pulpi² di ajila polexo ed indik-fingro. Il ne nur dorlote karezis ol, ma anke itere ed itere tensis, tordis, flexis e trusis ol tale ke ol aspektis quale pintatra ornivo korno-forma, longe salianta trans la limiti di lua vangì. Pri

¹ ***mustacho:** labio-barbo. Radiko Romanal, Germanal e Slava: A F *moustache*, I *mostaccio*, Rumaniana *mustață*, Sueda *mustasch*, Bulgariana *мустак (musták)*, Greka *μουστάκι (mustáki)*, i.a. La vorto aparas en la Ido-Angla lexiko da Dyer (1924), ne alfabetale kom kapvorto ma en exemplo sub **trusar** (p. 382). Pluse, ol uzesas en literaturala verki tradukita da Hans Stuijbergen: *Arthur Rimbaud* (2002, p. 66), *Stono di helpo* (2004, p. 6, 33).

² **pulpo:** karnoza extremajo di singla fingro, opozata al ungló. La dicionario da Pesch ne donas ica senco, ma ol esas AFHI.

lu on povus asertar ke la mustacho esas lua unika vizit-karto, ke certe lua konocati e kolegi en kulisi moke surnomizas lu «la viro dil kornatra mustacho».

Ne unesmafoye me vidis tal exemplero dil virala raso. Mustachal korniziti konstitucas aparta tipo di Portugalana viro, tempope renkontrebla sur stradi od en kafeerii. Catarina, mea spozino, havas drastika opiniono pri tal orniti. El senapele nomizas li impotenta o “misfuncionanta” frustriti, qui penas kompensar la manko di “kabriveso” an la pubiala regiono per erektar tal apendici sub la nazo.

Nu, mulieri kustumale es lucida pri ta kozi. Me nek benedikas nek anatemas elua teorio. Tamen me preferas konjektar ke tal viri kreskigas la vizajala sporni por su-defenso. Probable li es personi atakema o tro timema, sentanta su plu kapabla por kombato o plu sekura pro posedar tal armi, quin li superbe pintigas omnaloke ed omnaokazione, quale skermero akutigas espado por quika duelo...

Ka Vu prizas la revuo? Se yes, ni invitas a Vu kunlaborar en ca projekto. Artikli, imaji, rakonti, informi, e.c. esas bonvenanta. Komprenende Vu anke darfas facar e sendar Vua kritiki al editerio. Totcerte, ni lernos per Vua konsili.

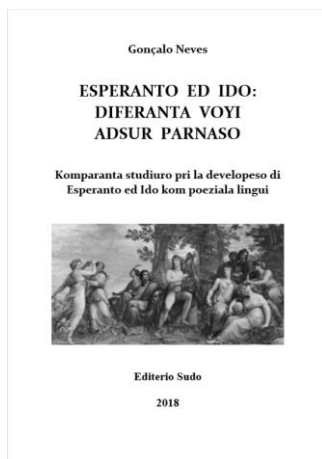
Kontaktez kun *AD-AVANE!* per l'elektronikal adreso:
idosocietohispana@ono.com

Recenso dil libro

ESPERANTO ED IDO: DIFERANTA VOYI ADSUR PARNASO

da **Gonçalo Neves**

La Editorial SUDO jus publisis en interreto la libro da Gonçalo Neves “*Esperanto ed Ido: diferanta voyi adsur Parnaso*”, kun la duesma titolo: *Komparanta studiuo pri la developeso di Esperanto ed Ido kom poeziala lingui*. Unesmaloke, on devas dankar la editerio lokizar ca studiuo en publika spaco, sendubite co faciligos la parlektado ad omna interesati en la studio dil idala literaturo e precize en la poezio.

La esayo surprizas unesme pro la granda quanteso di detaloza citaji e specale pro la aktualeso dil informi, frapas la fakto ke aparas sur la libro mem poezio publisita en la pasinta numero di ca revuo ipsa. Neves komparas la inklineso dil autori di Esperanto ed Ido relate la versifado en amba internacional lingui e li deduktas, ke dum esperanto esis en la komenco linguo kreata por la sentimenti qua atingis pose la cienco, Ido esis idioma kreata por la cienco, ma ube la poeti fine pleis certa rolo. Mencionenda la fakto, ke Couturat ipsa konstante manifestis sua kontrea opinio pri la versifado en la linguo Ido. Ico desfaciligis la aparado di poemi en la idala revui e to ne helpis la developo di poezii en nia linguo, tamen eventis diferanta

situaciono en la linguo Esperanto. Neves mem facas en la studiuo preske psikologia analizo di Zamenhof e Couturat, lu komparas amba homi, kun lua vertui e defekti (ex. tabakismo di Zamenhof) por par-komprenar ka li havis o ne poezial inklini.

Ma, e con me dicas nur ek mea personal vid-punto, esas preferinda la ne-existo, o ne abunda existo, di poeziala verki dum ta unesma yari dil linguo. Tale, ne esus tre apta la lektado di poezii en linguo ankore ne par-kreata e kun abundo di nun ne-existent vorti, kom *sa* ed altri. Neves en sua studiuo mem kreas nova simbolo ° por notizar tala vorti.

Gonçalo Neves

Pos la stabliso dil linguo Ido ed anke pos la morto di Couturat la poezio en nia linguo spliteskis fortuneze. Aparis nova poeti kom Ignaz Hermann, Sten Liljedahl, Arthu Schiffmann, Gilbert Richardson e mea amata Tom Sweetlove. Inter-krampone me dicos, ke dum la infaneso di mea filii mea spozino kantis a li lul-kanti en la hispana linguo, me facis same, ma en Ido per muzikigo di poezial lul-kanto da Sweetlove... *el disdonas til matino sonji infantil joyoza*. Me esas tote certa, ke la melodio e la texto dil idala

britana poeto ankore restas che la sub-koncienco di mea filii, quankam li ne savas lo.

Lo maxim importanta en la studiuo da Neves esas la abundo di informi, di autori, kelka ek li mem ne-konacata dal aktuala idisti. Pro co me dankas la portugalana esayisto pro la publiso dil studiuo. Esas anke dankinda la fakto, ke la libro aparis dum la “Yaro Juste”, komprenende la belga poeto okupas

importanta loko en la verko. Yen libro pri qua ni, idisti, mustas esar fiera, e dil qua la par-lektado es tote necesa se onu deziras skriptar en nia belsona linguo. Komprenende la studiuo bezonos plusa aktualigi se nova versiferi frapas la pordo dil idala Parnaso.

Konkluze, multa danki Gonçalo pro ta valoroza studiuo. Me memoras nun la frazo dal Doktoro Zamenhof dum la 5-esma Universal Kongreso di Esperanto, qua eventis en Barcelona en la yaro 1909, kande, pos askoltir recitado dal hispana esperantisto Vicente Anglada, la polona okulisto dicis, ke sendubite lu kreis la esperantal linguo por ke Inglada usez ol. Hodie me opinionas, ke se existas idala poezio esas por ke Gonçalo Neves povez skribar pri ol.

J.M.R.H.

Nova propozo por l'organizo dil *Idala-Paella*:

- La renkontro eventus dum la printempo dil venonta yaro 2019 en la urbo Madrido, dum saturdio e sundio o nur dum saturdio. Madrido esas urbo kun sat bona transport-linei kun la cetera hispana urbi.
- Dum la renkontro onu organizus mikra kurso dil internaciona linguo Ido (kurso o solvo di gramatikala dubiti dil asistanti). Pose, kurta konfero pri la temo “*Anarkismo ed Ido-linguo en Hispania*”.
- Pos la “*doktala*” parto dil rekontro, omna asistanti manjus en tipala restorerio saporozza *Paella*. (Vegetarani e vegani voluntez informar pri via manjo-preferaji)
- Do, se kelka lektero deziras asistar, ni pregas informar pri co ad: idosocietohispana@ono.com.

GRAMATIKALA PAGINO

¡ Por favor !

Es importante en cualquier conversación saber cómo usar correctamente la expresión “*Por favor*”. En la lengua internacional Ido son varias las maneras que tenemos de utilizar esta fórmula de cortesía. Veamos algunos ejemplos:

- Usando la forma imperativa del verbo VOLUNTAR (*Voluntez*), que significa literalmente: “*ten la amabilidad de...*”. El verbo que le sigue y que constituye el objetivo de lo solicitado tendrá que ir en infinitivo: “-ar”.

Voluntez sideskar apud mea patrino
Por favor siéntese junto a mi madre.

Ni esas en biblioteko, voluntez parolar ne-laute.
Estamos en una biblioteca, por favor no hable en voz alta.

Hay que tener mucho cuidado en no utilizar dos imperativos seguidos, sería incorrecto decir: *voluntez, parolez ne-laute*.

- Una segunda manera de utilizar la expresión “*por favor*” la encontramos en el uso de la oración “*me pregas*”, que significaría literalmente “yo pido, yo ruego”. Lo que se solicita también debe ir en infinitivo (-ar):

Me pregas Vu sideskar apud me patrino.
Le ruego a Vd. sentarse junto a mi madre.

Ahora bien, también podemos usar la oración “*me pregas*”, como principal de otra subordinada, así:

Me pregas, ke Vu sideskez apud mea patrino.

Le ruego que se siente Vd. junto a mi madre.

En este último caso el verbo que expresa la acción solicitada sí va en la forma -ez, no se trataría de un imperativo sino de un volitivo, aunque ambas comparten la misma terminación en -ez.

- Otra manera de emplear la expresión “*por favor*” la encontramos utilizando la forma adverbial “*bon-vole*”, en este caso la acción que se solicita sí debe ir en imperativo -ez.

Bon-vole, sideskez apud mea patrino.

Tenga a bien sentarse junto a mi madre.

- Otra manera de usar esta expresión es la que empezó a utilizar Andreas JUSTE. Se trataría de emplear el verbo *Plezar* (agradar) y más concretamente su forma imperativa *Plezez*, que literalmente podría traducirse como “que le agrade”. Ahora bien, puede observarse que se produce una cacofonía, puesto que se repite dos veces el conjunto “ez”, por lo que el prestigioso poeta en Ido propone utilizar solo *PLEZ*, fonéticamente más adecuado y además se trataría de una forma muy similar al inglés “*please*”. La acción que se solicita también debe ir en infinitivo.

Plez, sideskar apud mea patrino.

Traducción literal: “Que le agrade sentarse junto a mi madre”

- Por último y muy relacionado con el *Plez* que utiliza Andreas JUSTE, nos encontramos con la forma *Pliz*, que aparece en el Diccionario de Marcel Pesch del año 1964. El verbo que indica lo solicitado iría en imperativo.

Sideskez apud mea patrino, pliz !
 Siéntate junto a mi madre ¡Por favor!

Uso de la expresión “*Por favor*” en Ido:

Voluntez + infinitivo: *Voluntez askoltar a me.*
Me pregas + infinitivo: *Me pregas Vu askoltar a me.*
Me pregas + *ke* + volitivo: *Me pregas, ke Vu askoltez a me.*
Bon-vole + imperativo: *Bon-vole, askoltez a me.*
Plez + infinitivo: *Plez askoltar a me.*
Pliz + imperativo: *Askoltez a me, pliz !*

HISPAN IDO-SOCIETO

- Para los lectores hispano-parlantes que quieran introducirse en el aprendizaje de la lengua internacional IDO, les recomendamos el curso que podrán encontrar en:

<http://kanaria1973.ido.li/mikrakurso.html>

- Por ti qui ja povas lektar e skribar en l'internacional linguo IDO, ma deziras par-lernar ol, ni konsilas la kurso:

<http://kanaria1973.ido.li/publikaji/kurso2.pdf>

Nia Pioniri

Biografii di hispan idisti

La skopo di ca pagino esas dis-konocigar la historio di ta anciena pioniri dil internacional linguo Ido en Hispania, ma ca-numere ni parolos pri homo qua sen-dubite e pro familiala motivi, konocis e preske certe savis Ido, quankam nia linguo okupas nur marjina lineo en lua biografio.

PABLO DE BALLESTER CONVALLIER naskis en Barcelona (Hispania) en la yaro 1927. Lu esis l'unika filio dil bankisto Francisco Ballester Galés e dil medikino Concepción Convallier Comas. La patro, Francisco Ballester, esis importanta membro dil Ido-Societo en Hispania, lu esis autoro di broshuro por la propagando di nia linguo, editita en la yaro 1956, e kun-korektero dil vortaro Ido-Hispana linguo dil yaro 1964.

La hispana interna milito multe afliktis a la yuna Pablo, qua studiis teologio e pose divenis novico che la monakeyo dil Kapucini en Arenys de Mar (Barcelona). Kande lu laboris kom bibliotekisto en la monakeyo, lu lektis libri pri la Inquiziciono, ta tribunalo dil qua la skopo esis persequar la enemiki a la kredo katolika. Lore, lu decidis abandonar la katolikismo e kontaktar

kun altra kristana kredi, unesme l'anglikanismo e pose l'ortodoxa eklezio.

En la yaro 1953 lu voyajis aden Grekia, ibe l'episkopo di Atenas recevis lu e nur un yaro pose, en l'ortodoxa katedralo dil urbo, lu ordinacesis kom sacerdote. Lu iris aden Istanbul, en la monakeyo dil insulo dil Princo. Ibe lu tradukis aden la hispana linguo la liturgia texti dil ortodoxa eklezio, qui hodie ankor esas l'ofical texti di ta eklezio en la hispana linguo.

Pablo de Ballester Convallier esis un ek la maxim influanta homi en la kulturo dil urbo Mexiko dum la 70-esma yari.

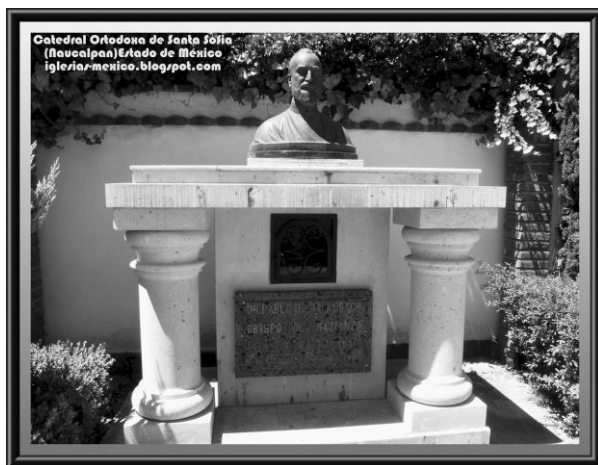
En la yaro 1959 lu recevis la grekana civitaneso e lore lu marshis aden Amerika, unesme en Nova-York e pose en Mexiko, ibe lu laboris kom sacerdote dil grekala ortodoxa eklezio. En Mexiko lu ank esis profesoro di klasika grekana linguo en la Nacional Autonoma Universitato di Mexikia e direktoro dil Instituto di Grekana Kulturo, ube on pleis teatra klasika verki, tradukita aden la hispana da Pablo Ballester ipsa.

Dum ta yari lu ofte reprezentis sua eklezio en internacional religioza renkontri, tale en Uppsala (Svedia) en 1968 ed en Bogota (Kolumbia) ank en ta yaro. En la yaro 1970 lu recevis la

nomino kom episkopo di Naziano en Nova-York. Lore, lu agis kom episkopo dil ortodoxa eklezio en Meksikia. Ma, en la yaro 1984 fola perturbato pafis kontra lu pos la celebros di religioza akto. La mexikana autoritati deklaris, ke la ocidanto esis religioza fanatikulo.

L'ocido dil episkopo Pablo Ballester esis granda tragedio por la ortodoxa eklezio. Lu ankore ne esis oficale kanonizita kom santulo dil ortodoxa kredo, tamen lu esas konsiderata martiro e lua reliquii ripozas en la Katedralo de Santa Sofia en Naucalpan (Meksikia), ibe onu stacis monumento homaje al episkopo Pablo Ballester.

Lua biografiisti dicas, ke lu parolis la lingui hispana, kataluna, greka, franca, itala, latina e portugala, ma ni esas tote certa, ke lu, sub la influo da sua patro, parolis o konocis anke l'idala linguo.

Mauzoleo dil Episkopo Pablo de Ballester en la urbo Naucalpan (Meksikia)

POEZIO

Antonio Martínez

Forsan yen l'unesma *gogyohka* en l'internaciona linguo Ido. *Gogyohka* esas nova poeziala formo, olqua naskis en Japonia e developesis dal poeta Enta Kusakabe. *Gogyohka* signifikas nur "kin versi" qui skribesis ye kin linei. L'ideo esis uzar la tradicionala japoniana formo "*tanka*" qua havas anke kin linei (5-7-5-7-7 silabi), ma kun plena e totala libereso. Longeso dil versi esas libera, anke temi e poeziala aferi.

Unesma autunala
nebulu.
Inter la bruiso dil automobili
du mulieri parolas
pri la venonta buso.

En l'autobuso
la promenanti ne existas...
La nebulo ne existas...
La perdita vizajo ne existas...
Smartphon-i*

Paco
esas ulo simila
a regardar l'autunala pluvo
tra la fenestro
dum nokteso.

Tua haro...
Tua okuli...
Tua labii...
Tua rideto...
Tu.

Lul-Kanto dil onyono

da Miguel Hernández

Pos la interna hispaniana milito la granda poeto Miguel Hernandez iris aden la karcero, ibe lu mortis en la yaro 1942. En un ek la letri, lua spozino skribis a lu, ke el e lia filii havis nur pano ed onyono por manjar.

Lore, Miguel Hernandez skriptis ta marveloza poemo “Lul-kanto dil onyono” por sua duesma filio. La tradukero aden Ido exkuzas su, nam omna tradukuri esas trahizi.

L' onyono esas pruino
klozita e povra.
Kold pruino di tua dii
e di mea hori nokta.
Hungro ed onyon',
nigra glacio e pruino
granda e rond.

Har-Bruna muliero
talentoz en luni
varsas su fil' pos filo
sur la bersilo.
Infant, montrez tua rido,
me adportos la luno
se yen tua deziro.

En la bersil dil hungro
mea infanto jacas.
Per sango de onyono
el lun alaktas.
Ma tua sango,
frostigis su de suker',
onyono e hungro.

Ridet´ men liberigas,
 sur me alin pozas.
 Deprenas ad me soles´,
 karceron arachas.
 Buko fluganta,
 Kordio en tua labii
 Fulminanta.

Karno alin batanta
 Impetuoza papelbro,
 vivar quale nul-tempe
 multa-kolore.
 Quanta kardeli
 acensas, alin batas,
 Ek tua korpo!

Alaudo di mea hemo,
 ridetez laute.
 En tua okuli es la rido
 lumo dil mondo.
 Ridetez tante
 ke mea anmo pos audir tu
 la spacon batez.

En tua ridet´ es l´espad´
 maxim vinkoza,
 qua vinkis la flori
 e pos l´uceli.
 Dil sun´ rivalo.
 Futuro di mea osti
 e di mea amo.

Pos infant-evo me vekis:
 Vekez tu nul-tempe.
 Mea buko esas trista:
 ridez tu sempre.
 Sempr en la bersilo,
 defensez tua ridet´
 plumo pos plumo.

Ento flugant tant alte,
tant extensite,
ke tua karno es la cielo
jus naskite.
Ve, se me povus
retrorirar ad l'origin'
di tua existo

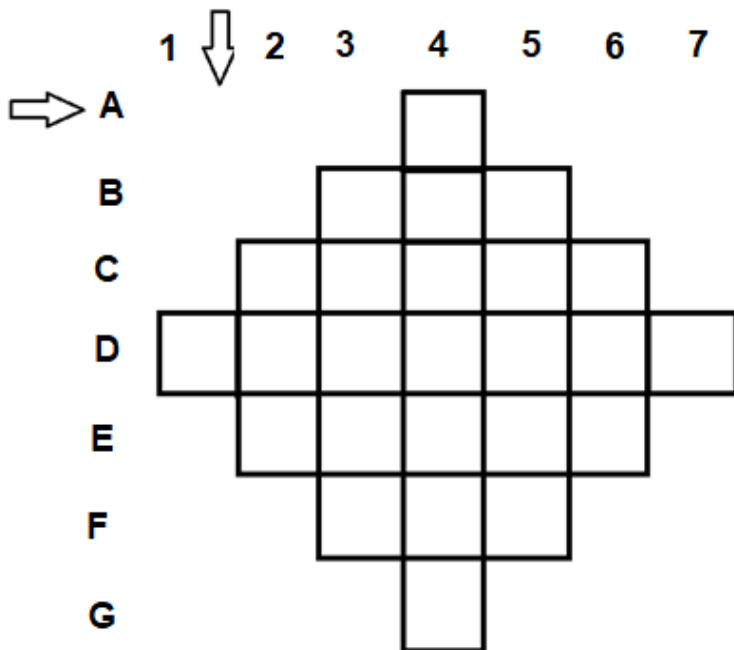
Frontieri dil kisi
morge li esos,
Kand en la dentaro
tu sentos armo.
Fairon tu sentos
Kurant infre de l'dent
Serchant sub la ventro.

En l'okesma monat' tu ridas
kun quin oranj-flori.
Kun quin diminuta
ferocaji.
Kun quin denti
kun quin jasminoza
adolecenti.

Infant' flugez a la duopla
luni dil mami:
lu, trista pro onyon.
Tu satisfacita.
Ne perdez espero.
Ne konciez realo
Nek tua fato.

Tradukis: J.M.R.H.

VORTALA DISKTRAKTILO

- A. En la hungariana automobili.
 B. Posedal pronomo.
 C. Traco lasita da kozo e per qua onu povas rikonocar.
 D. Apta produktar enti simila a su.
 E. Se la lasta konsonanto, troyana princo, mitala fondero dil romana naciono.
 F. Opozio-sinse, linguo internacional.
 G. Konjunciono qua indikas alternativo.
1. En la franciana automobili.
 2. Posedal pronomo.
 3. Servisto livreoza, employata ye akompanar seque sua mastro.

4. Migr-ucelo, de la klaso "paseri", qua arivas en printempo, nestifas en la kameno-tubi o sub la tekto-karpenturi, ed autune migras a landi varma.
5. En la plurala dezinenco, erupto di papuli.
6. En l'adjektivala formo, poemo lirika, dividita aden strofi intersimila pri nombro e la mezuro di la versi.
7. Prepoziciono quan onu uzas por indikar la skopo di la ago.

HIEROGLIFO

Yen questiono: *Quon bezonis la karpentisto ?*

E yen la respondo:

Do....quon bezonis la charpentisto?: _____

Se Vu solvas un o amba ludi (vortala distraktilo e hieroglifo),
plez sendar la solvuri ad:

- AD-AVANE Hispan Ido Societo
Apartado de Correos 3142
E-14080 CÓRDOBA (Hispania)

Od al elektronikal adreso:

idosocietohispana@ono.com

- **Solvuro dil pasinta Hieroglifo**

La questiono propozita esis: *Quon tu chasis hier?*

E la respondo esis: *Du..... kunikli.*

Aparis la vorti: *artikli, revui, automobili, bicikli e libri.*

Do, nur Du ek ca vorti havas la finajo IKLI → Du Kun ikli.

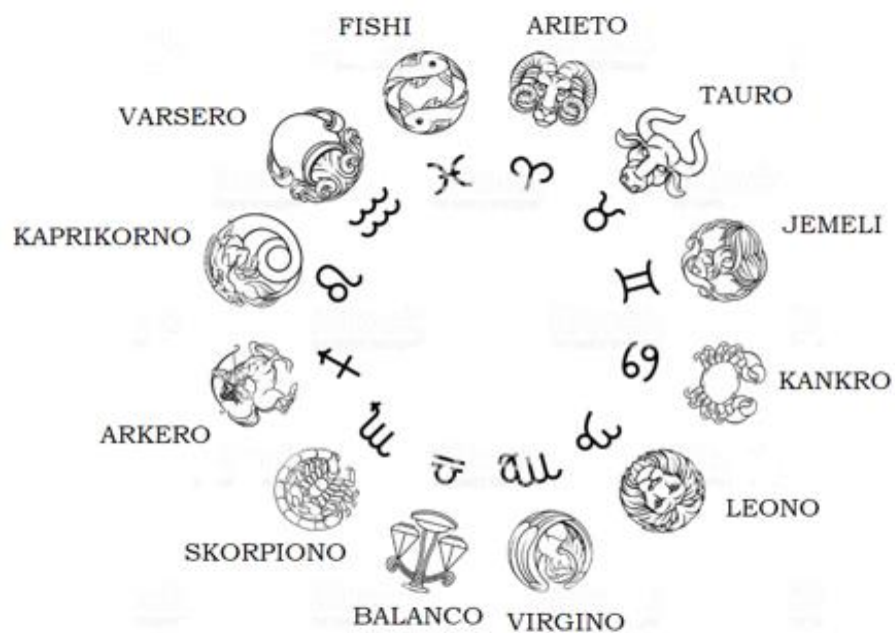
- **Solvuro dil pasinta Vortala Disktraktilo**

	A	B	D	E	F	G
1	K	A	M	I	Z	O
2	A	L	A	R	E	T
3	N		⁴ X	I	F	A
5	A	^c T	I	L	I	M
6	L	A	L	E	R	O
7	O	N		⁸ D	O	T

Solvis la vortala distraktilo: Tiberio MADONNA.

La sequanta numero aparos dum la monati aprilo / mayo 2019.

VORTARO PRI ZODIAKO

Felica Nova Yaro 2019
por omna parolanti ed amiki
dil internacional linguo IDO.

... yen la deziro dil
HISPAN IDO-SOCIETO